СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 180. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 5-го СЕРПНЯ 1948. No. 180. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 5, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ЧЕРВОНИЙ ДОРАДНИК БУВ В ОТОЧЕНІ РУЗВЕЛТА НА КРИМІ

Вашингтон, 3 серпня. — Перед комісією неамериканських діянь палати репрезентантів складав свідоцтво Витакер Чемберс, колишній редактор комуністичного журналу „Ди Массес", а тепер співредактор журналу „Таймс Магазін". Ціллю його зізнань було виказати, що в американському федеральному уряді існували комуністичні ячейки, яких завданням було примістити як найбільше комуністів на урядових становищах. В уряді було за його часів сім ключевих комуністів, з яких кожний очолював підземну большевицьку ячейку. Хоч головною ціллю комуністичних діячів було примістити як найбільше своїх людей в уряді, то „шпигунство було одною з їх цілей", сказав свідок.

Сімка комуністичних провідників в уряді.

Чемберс заявив, що він був посередником між тими групами й тому знає імена їх провідників. До них належали:

Алджер Гісс, бувший директор спеціяльних політичних справ у департаменті стейту. Він був секретарем під час переговорів у Думбертон Овкс, а підчас конференції в Сан Франциско для складення Чартеру Обєднаних Держав був генеральним секретарем. Гісс їздив з президентом Фреклином Д. Рузвелтом на конференцію до Мальти і до Криму в 1945 р., з наступного року був головним правним дорадником американської делегації під час першої сесії Генеральної Асамблеї Обєднаних Держав у Лондоні. Тепер він займає становище предсідника Фонду Карнегі для Міжнародного Мира. Його молодший брат, Доналд Гіс був тоді урядовцем в департаменті стейту, а потім в департаменті рільництва.

Третім комуністом в уряді був Нейтан Віт, який був генеральним секретарем в Краєвій Раді Робітничих Відносин. Дальше був Лі Пресман, генеральний дорадник у секретаріяті рільництва за часів Генрія Волеса. Пресман є тепер одним з організаторів Прогресивної партії. Джан Дж. Абт, теж один з основників Прогресивної партії. був від 1933 до 1935 р. помічником головного дорадника в Доблю Пі Ей; Віктор Перльо в Раді Воєнної Продукції; Чарлс Кремер, знаний теж як Кравіцкі, був в комітеті спеціяльних дорадників сенату і писав промови для сенаторів Клода Пепера і Гарлія М. Кілгора, а Генрі Коліне був в департаменті рільництва.

Діяльність Чемберса.

Про себе сказав Чемберс, що він був членом Комуністичної партії від 1924 до 1937 р. і в тому часі належав до підпольної групи комуністів у Вашингтоні, на чолі якої стояв Нейтан Віт. Після Віта прийшов на голову ячейки Джан Абт, урядник з Конгресу Індустріяльних Організацій. Чемберс був одним з організаторів ячейки для вкручування комуністів на становища у федеральнім уряді. За його часів з ключевих комуністів в уряді зорганізовано „еліту", щоб вона могла свобідніше працювати. Коли Чемберс побачив, що це може довести до нещастя в Америці, він покинув партію. На запит одного з членів комісії він пояснив це так: Коли б партії вдалося осягнути свою ціль, то це „була б неволя для людей, які попали б під її владу і духова ніч для людського ума й душі".

Опісля розповів, як він скривався перед пімстою комуністів: „спав у день, а в ночі був на сторожі себе, готовий кожної хвилини вхопити за револьвер".

Чемберс заявив, що він повідомляв про підпольні затії комуністів в уряді Адолфа Берлія, асистента секретаря стейту після порозуміння Гітлера зі Сталіном в 1939 р., одначе ніщо з того не вийшло. Комісія покличе на свідоцтво людей, яких імена згадав Чемберс, щоб дати їм нагоду висловити їхню думку.

Ремінгтон потвердив свідоцтво панни Бентлі.

Вашингтон. — Вилием В. Ремингтон, урядовець з департаменту торгівлі, якого діяльність для комуністичної шайки з їх часів розкрила панна Бентлі перед підкомісією сенату, признав, що вона говорить правду, одначе з деякими помилками. Так, напр., він заперечує, наче б він платив вкладки до Комуністичної партії. Це не були вкладки, а жертви на різні цілі, казав Ремингтон.

РЕСПУБЛИКАНСЬКІ ПРОВІДНИКИ РІШИЛИ ПОКІНЧИТИ СЕСІЮ КОНГРЕСУ.

Вашингтон. — Не зважаючи на обструкцію південних сенаторів, республиканські провідники в конгресі рішили покінчити як найшвидше надзвичайну сесію конгресу, можливо, що впродовж тижня. Вони склали свою програму в справі інфляції і думають, що їм удасться дещо переперти в конгресі. Між проєктами находиться бил про побудову домів і про обмеження консумційного кредиту. Одначе вони відкинули плян додаткових податків від доходів на воєнні цілі, як цього домагається президент.

КРАЄВА ГВАРДІЯ РОЗГАНЯЄ СТРАЙКАРІВ СЛЕЗНИМИ ГАЗАМИ.

Дейтон, у стейті Огайо. — З доручення губернатора стейту члени Краєвої Гвардії явилися довкруги фабрики Юнівіс Ленс Компані і при помочі озброєних авт та слезних газів розігнали страйкарів, які не дозволяли вступу до фабрики робітникам, які хотіли працювати. Кілька годин пізніше арештовано провідника страйкарів, Луїса Каплана, який є урядовцем Юнії Електричних Робітників, приналежної до Конгресу Індустріяльних Організацій. Суддя засудив його на пять днів арешту й $100 грошевої кари за те, що він зломив наказ суду не йти до пікетчиків. Страйк в Юнівіс Компані триває ще від 5 травня і зазначився забуреннями від самого початку.

Персональний склад Президії У. Н. Ради та її Виконного Органу

Як уже повідомлено, в днях від 16 до 20 липня відбулася в одному з міст Західної Европи перша сесія новоствореної Української Національної Ради, зложеної з представників поодиноких українських політичних партій і груп, що ухвалила закон про реорганізацію Українського Державного Центру та вибрала його керуючі органи. Сесію відкрив наступник пок. головного отамана Симона Петлюри на пості Голови Директорії Уряду Української Народної Республіки, президент **Андрій М. Лівицький.** В склад Президії Української Національної Ради увійшли:

Голова: **проф. Борис Іваницький,** Ректор Українського Технічно-Господарського Інституту (УНДС); Заступники Гол.: **Д-р Степан Вітвицький,** бувший Секретар Закордонних Справ Галицького Уряду, б. посол до Польського Сойму, Адвокат, Член Ц.П.У.Е. в Німеччини (УНДО); **Денисенко Григорій,** Професор Українського Технічно-Господарського Інституту (Укр. Партія Соц.-Revол.); **Бойдуник Осип,** Публіцист і Громадсько-політичний Діяч (Організація Українських Націоналістів); **Вовчук,** Проф. Громадсько-Політичний Діяч (Організація Українських Націоналістів-Революц.); Секретар: **Степаненко,** Професор. Громадсько-політичний Діяч (Українська Революційно - Демократична Партія).

В склад Виконного Органу — Уряду У.Н.Р. увійшли:

Голова і Керівник Закордонних Справ: **Ісаак Мазепа,** Професор Укр. Технічно-Господарського Інституту (Укр. Соц.-Демокр. Роб. Партія); Заступник Голови: **Василь Мудрий,** Редактор, б. Віце Маршалок Польського Сойму. Голова ЦПУЕ в Німеччині (Укр. Нац.-Дем. Обеднання); Члени: **ген. Капустянський Микола** — Військові Справи (Орг. Укр. Націоналістів); **Макарушка Любомир,** д-р, був. Посол до Польського Сойму — Фінанси (Укр. Нац.-Дем. Обеднання); **Багряний Іван,** письменник. Преса і Пропаганда (Укр. Рев.-Дем. Партія); **Ветухів Михайло,** Професор, Член ЦПУЕ в Німеччині — Внутрішні справи (Укр. Нац.-Держ. Союз); **Паньківський Кость,** д-р був. Голова Укр. Допом. Комітету у Львові (Укр. Нац.-Держ. Союз); **Кабачків Іван,** Професор Укр. Техн.-Госп. Інституту — Державний Контрольор (Укр. Нац. Держ. Союз); **Соловій Віктор,** Суддя, Державний Секретар (Укр. Нац.-Держ. Союз); **Шлемкевич Микола,** д-р. Публіціст і Громадський Діяч (Укр. Нац.-Держ. Союз); **Феденко Панас,** Професор, Письменник, Політичний Діяч (Укр. Соц.-Дем Роб. Партія); **Довгаль Спиридон,** Інжинер, Редактор, Політичний Діяч (Українська Партія Соціялістів-Революц.); **Бойко** (Організація Українських Націоналістів); **Подоляк** (УРДП).

В самій У.Н.Раді поодинокі партії і групи мають по 6 своїх представників. Поіменний склад маємо, докищо, тільки від соціялістів: М. Стахів, І. Мазепа, Денисенко, С. Довгаль, Зозуля, Ріпецький; Організації Українських Націоналістів - Революціонерів (під проводом С. Бандери): Я. Стецько, д-р Б. Андрієвський, Вовчук, Рябошенко, Кононенко і Прокіп; та від У.Н.Д.Союзу: Тарнавський, Олексіїв, М. Лівицький, Соловій та Сенько. Списки представників інших груп подамо негайно після їх одержання.

1,500 українських скитальників приїде до стейту Меріленд

ІНТЕРЕСНІ ІНФОРМАЦІЇ ЕВРОПЕЙСЬКОГО КОРЕСПОНДЕНТА БАЛТІМОРСКОГО „ДИ САН".

Балтиморський „Ди Сан" з 2-го серпня подає інтересну інформацію свого кореспондента Вилйема Перкісона з Франкфурту в Німеччині про недалекий вже переїзд 1,500 українських скитальників на працю по фармах у стейті Меріленд. Інформацію передаємо в дослівному перекладі:

„На початку вересня 1,500 переміщених українських селян мають приїхати до Балтімор до праці на фармах в Меріленд. Згідно з твердженнями Романа Смука, директора допомогової акції в Европі, Злучений Український Американський Допомоговий Комітет предложив плян, на підставі якого ці українські скитальники мали б виїхати з порту в Бремен приблизно в останньому тижні серпня. Імміґранти, деякі з них з сім'ями, будуть першими українцями, що виїдуть з Німеччини вже на підставі нового закону про допущення ДіПі до Америки. Групі Смука дуже залежить на першому враженні і тому групу переселенців до Меріленду вона підбирає з-поміж 150,000 українців, розміщених в 48 таборах в американській зоні. Скитальники одержать контракти праці на один рік. Контракти передбачують забезпечення їх мешканням і прожитком та деякою платнею, висота якої ще не встановлена, твердив Смук. Він підкреслив, що українцям більше залежить на тому, щоби дістати місце, в якому могли б почати нове життя, ніж дістати добру платню. Подорож до Америки заплатить Міжнародна Організація для Збігців, а кошта подорожі з Балтімор на фарми покриють працедавці та опісля їх відтягнуть з платень робітників.

„Відповідне договорення в справі висилки скитальників до Меріленду встановлено між губернатором Лейном та д-ром Володимиром Ґаланом, екзекутивним директором Допомогового Комітету у Филаделфії. Смук каже, що провідники фармерів теж взяли участь в тих розмовах. Він вияснює, що перший транспорт буде експеріментом, що встановить норми іміграції понад 40,000 українців до інших стейтів. „Меріленд є першим стейтом, що запропонував відразу таку великодушну програму" — каже Смук, додаючи, що Меріленд перебрав ініціятиву, не дожидаючи, що станеться опісля, як це роблять інші стейти".

СТУДІЇ НАД БУДОВОЮ КАНАЛУ В КОЛЬОМБІЇ.

Богота, столиця республики Кольомбія в Південній Америці. — Уряд Кольомбії і Злучених Держав почали переводити досліди над можливістю побудови нового каналу між Атлянтійськм та Тихом океанами. Коломбія притикає до істмусу Середньої Америки, а води рік Атрато і Труандо спритливі для перекопання каналу. Уряд Кольомбії заявляє, що заплатить свою частку коштів будови каналу. Досліди над територією переводяться з суші і з повітря. Кошти дослідів образовано на 120—150 тисяч долярів. Американський секретар армії Кент С. Роял облетів околицю літаком ще в лютім. Він теж оглянув сусідні околиці Мексика, Нікарагви і Панами.

ЧЕКІСТ В РОЛІ ДИПЛОМАТА

БРИТАНСЬКА ВІДПОВІДЬ ВІШІНСЬКОМУ НА ДУНАЙСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

Београд, Югославія. 4. серпня. — На вчорашній сесії міжнародної конференції в справі вільного річкоплавства по Дунаю, британський представник, сер Чарлз Пік, відповідав на арогантну поведінку советського представника А. Вішінського. Британець пригадав большевикові, що міжнародна конференція не є советським судом, Вішінський не є прокуратором а британська делегація не є підсудними, щоб їх можна було залякати криком, лайкою та вимахуванням рук. Британська відповідь, виходило б, цілком спантеличила Вішінського, бо той опісля ані словом на неї не відповів, тільки продовжував свою „історичну обґрунтовку" советського становища.

ПРОМИСЛОВУ ЕКСПЛУАТАЦІЮ УКРАЇНИ ЗАВЕРШЕНО НА 108%.

Москва, 4. серпня. — Місцева партійна „Правда" вчора повідомила, що промислова продукція в Україні в другому кварталі цього року була на 44% більша, ніж в тому самому часі минулого року. Плян промислової продукції в Україні в цьому часі був виконаний на 108%, твердить „Правда".

МЕКСИКАНСЬКІ РЕКРУТИ ВЧАТЬСЯ ОРАТИ.

Місто Мексик. — Мексиканський департамент краєвої оборони почав учити військових рекрутів орати землю при помочі тракторів та інших приладів, навіть при помочі звичайних плугів. Вишкіл буде переведений в першому році з метою підготовити їх до сільського господарства після повороту домів.

НАДІЇ І СКЕПТИЦИЗМ В СОВЄТСЬКО-ЗАХІДНИХ ПЕРЕГОВОРАХ

СТАЛІН МАВ ЗАЛИШИТИ „ВІДКРИТІ ДВЕРІ" ДЛЯ ПЕРЕГОВОРІВ, АЛЕ НЕ РОБИВ ЖОДНИХ НАДІЙ.

Париж, 4 серпня. — Передвчорашню конференцію амбасадорів Америки, Британії і Франції зі Сталіном в Кремлі дальше огортається повною таємничістю. Проте, в поінформованих дипломатичних колах вважають, що Совєтський Союз ані не пропонував, ані не обіцяв конференції чотирьох великодержав, хоча залишав „відкриті двері" для такої можливості. Ця справа мала б залежати від дальшої акції та пропозиції західних союзників. Теж вважається, що хоча Сталін не бажав би ще доводити східно-західного напруження до крайности, проте тут дуже скептично дивляться на можливість полагодження цего конфлікту. Сталінові „відкриті двері" для переговорів тут вважається не його бажанням полагодити справу, але конечністю, подиктованою совєтською неготовістю та внутрішніми трудношами. Якщо мало б прийти до переговорів, то Совєти правдоподібно домагалися б рівночасного обговорення всіх спірних справ, що згори виключає можливість швидкого їх полагодження, якщо вже полагодження взагалі. Щодо самого перервання бльокади Берліна, яке західні союзники ставлять за передумову переговорів, тут є розбіжні думки, але не виключається можливостей, що Совєти можуть піти на цю „концесію".

ІРАН, КИТАЙ І ЮГОСЛАВІЯ ПРИЧИНОЮ СОВЄТСЬКОГО „УГОДОВСТВА".

Париж, 4 серпня. — В місцевих дипломатичних колах підкреслюється деякі справи і події, що могли б заставити Совєтів до розважности та деякого „угодовства" у відношенні до західних союзників. Між цими справами називається три головні: 1. В останньому часі Совєти відновили свій натиск на Іран, бажаючи поширити в цій країні свої впливи і дістати від неї нафтові концесії; 2. Кремль робить заходи для компромісового полагодження громадянської війни в Китаю, що з черги мало б закріпити і поширити совєтські впливи в тій країні; 3. Конфлікт Москви з Тітом вважається серіозним і його ліквідацію Москва вважає необхідністю перед будьякою дальшою міжнародною „акцією".

В БЕРЛІНІ СПОДІЮТЬСЯ ШВИДКОГО ЗАКІНЧЕННЯ БЛЬОКАДИ.

Берлін, 4 серпня. — В головних квартирах західних союзників в Берліні помітний деякий оптимізм щодо можливостей швидкого закінчення совєтської бльокади міста. Тут вважається, що остання конференція західних амбасадорів зі Сталіном допоможе усунути „технічні трудноші" на залізниці, що їх Совєти подали як формальну причину перервання транспорту зі заходу.

ТРУМАН ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВІД КОМЕНТАРІВ.

Вашингтон, 4 серпня.—Президент Труман, після повороту до столиці заявив вчора, що він поінформований про вислід конференції зі Сталіном, проте він відмовився від будьяких коментарів.

ЗАПОВІДАЮТЬ СОВЄТСЬКО-БРИТАНСЬКУ ТОРГОВЕЛЬНУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

Лондон, 4 серпня. — Впродовж найблищих 10 днів тут заповідається советсько-британську торговельну конференцію. Британія мала б пропонувати Совєтам закуп в них збіжжя на 140,000,000 долярів, в заміну за британські машини та промисловий виряд. Ще заки почалася конференція вже звертається увагу на всілякі трудноші, що роблять проблематичною можливість її доброго результату.

НОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ МАДЯРЩИНИ.

Будапешт, 4 серпня. — Мадярський комуністичний „парлямент" вибрав вчора одноголосно президентом країни прокомуністичного соціяліста Арпада Шакасітса, що заступить на цьому пості відставленого [illegible] партії малих землевласників, Зольтана Тільді. Цей останній „зрезиґнував" після арешту його зятя за „зраду і шпигунство в користь чужих країн". Нововибраний президент заповів „залізну руку" проти „імперіялістичних сателітів" дома та тісну співпрацю з країнами „нової демократії".

КІНЦЕВА ФАЗА ГРЕЦЬКОГО НАСТУПУ НА ЧЕРВОНИХ.

Атени, 4 серпня. — Командування грецької армії повідомило вчора про цілий ряд дальших успіхів в наступі на позиції червоних партизанів в горах Ґраммос. Здобуто важливі дальші позиції і з повідомлення виходило б, що тепер вже розгортається концентрований наступ на головні позиції большевиків, включно з їх головною кватирою.

„ЧИСТКА" ЧЕСЬКОГО СОКОЛА.

Прага, 4 серпня. — Після відомих протикомуністичних демонстрацій чеського Сокола під час останнього зліту в Празі, комуністи заповіли в ньому основну чистку від „реакційних елементів". Вчора вже подано перші конкретні заходи в цій справі, викидаючи з організації одного з його головних керівників, Франціша Конвалінка.

АКТИВНІСТЬ ПОСЕРЕДНИКА О. Д. ДЛЯ ЗАМИРЕННЯ ПАЛЕСТИНИ.

Александрія, Єгипет, 4 серпня. — Посередник О.Д. в ізраїльсько-арабській війні, ґраф Бернадотт, розгортає велику активність для остаточного замирення цих двох непримиримих противників. Вчора він відбув тут конференцію з єгипетським премієром та зі секретарем Арабської Ліги в справі демілітаризації Єрусалиму. Не зважаючи на всі ці заходи, з жидівського і арабського боку виявляється однакову безкомпромісовість у взаємовідношенні.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ШПИГИ В МІЖНАРОДНІЙ УСТАНОВІ

Злучені Держави починають доцінювати загрозу шпигунства в користь держави, яка давно склала свої пляни для завоювання світу. Це пізнати з обємистих часописних звітів про розкриття колишньої совєтської шпигунки Елизабет Бентлі і з уваги, яку віддають цим розкриттям читачі газет. Заки почав конгрес розкривати шпигунську систему, ведену комуністами при допомозі федеральних урядовців, появилися вісті про шпигунство й підривну працю в Злучених Державах, ведену комуністами при допомозі урядовців і службовиків такої міжнародної установи, якою є Обєднані Держави.

Виходить, що комуністи переводять всесторонно підривну працю в нашій країні.

Коли вісті про безпосереднє шпигунство в американських федеральних установах викликали обурення конгресу і він негайно почав відповідні доходження, то вісті про шпигунство через Обєднані Держави викликали занепокоєння серед відповідальних вашинґтонських кол. У міжнароднім праві встановлена засада, якої поведінки може придержуватися держава супроти безпосередніх чужинецьких шпигів. Одначе досі не було нагоди займатися шпигунством, веденим чинниками з міжнародної установи, яка має на цілі втримання миру, а шпигунство є діянням, яке причиняється до захитання мирного стану.

Ніщо дивного, що секретар стейту Джордж К. Маршал спершу заперечив, наче б він мав які вісті про шпигів, що мали б приїздити до Злучених Держав через організацію Обєднаних Держав. Пізніше Маршал змінив своє становище й подав до прилюдного відома, що він покликав до життя тричленну громадянську комісію, яка має провірити вісті про пачкування шпигів та підривних елементів через О.Д.

Оповістка Маршала викликала в свою чергу обурення серед 3,000-го персоналу О.Д. Це самозрозуміле, бо персонал О.Д. це вибрані одиниці з цілого світу. Вони не лише знають різні мови та відносини в світі, але вони знають теж і своє становище в такій відповідальній організації, якою є організація Обєднаних Держав.

Коли кидається загальне підозріння на якусь установу, тоді, очевидно, люди, що не почуваються до вини, виставлені на обиду. Шпигунство вважається в кожній країні за важкий злочин. Одиниці, непричасні в такому злочині мусять протестувати проти кидання загальних підозрінь — головно тоді, коли є оправдані підстави думати, що в установі працюють запідозрені одиниці. Вони хіба можуть покликатися на дипломатичну недоторканість, запоручену їм окремим договором між О.Д. і урядом Злучених Держав.

Американський уряд опинився у поважних клопотах, бо йому остається тільки свій власний спосіб провірення справи, тобто при допомозі своєї тайної розвідчої служби.

З нагоди оцих труднощів деякі постійні прихильники ізоляції Америки від решти світу підносять аргументи проти затримання осідку Обєднаних Держав в Америці. Вони твердять, що персонал такої установи, як О. Д. загалом не можливо контролювати американській владі. Тому вони радять позбутися осідку О.Д. з Америки.

Домагання не добре обґрунтоване. Коли в функціонуванні О.Д. показуються недостачі, треба поробити старання, щоб усунути недостачі, а установу зберігти. Коли цього не зробиться, то змагання до усунення О.Д. з Ню Йорку буде рівнатися поговірці про виливання дитини з брудною водою по купелі.

Собор Світової Ради Церков

Коли в липні минулого року покінчено наради підготовчого американського комітету до зїзду протестантської Ради Світових Церков, тоді появилася оповістка комітету, що намічений зїзд буде найважнішою подією в історії протестантського руху від виступу Лютра, отже за останніх 400 років. Цей зїзд, названий „екуменічним" (світовим) Собором, назначений на 22. серпня 1948 року, а місцем для його переведення назначено Амстердам, у Голандії. Минулого тижня виїхали на Собор перші делегати з Америки, а між ними д-р Ралф Е. Діфендорфер, предсідник комітету Референцій і Ради Конференцій Чужинних Місій Північної Америки.

Наразі виїхало зі Злучених Держав 25 делегатів, а всіх делегатів на Собор має приїхати з Америки 327. Деякі виїздять швидше, щоб узяти участь у засіданнях підготовчих комісій, інші поїдуть в останній хвилині кораблями й літаками. Засідання Собору мають тривати до 4. вересня, а це знак, що Собор мусів бути наперед в деталях підготований. Нема сумніву, що Собор зверне на себе увагу цілого світу. Хто інтересується церковним життям, буде слідити з увагою за вістками з комісій, як теж і з перебігу, а ще більше за результатами нарад.

Зїзд відбувається в переломову хвилину духового життя в історії людства. Зі Сходу, тобто з країн зпоза залізної заслони, йде найзавзятіша боротьба проти всякої релігії, а проти християнської релігії зокрема. Західні країни, які ще не опинилися під безбожницьким диктатом, розєднані релігійно на три головні визнання, католиків, протестантів і жидів і між ними йде не лише конкуренція, але теж і до деякої міри винищуюча боротьба. У нутрі протестантського визнання йде ще окрема боротьба поміж поодинокими деномінаціями, яка має тенденцію розколювати деномінації на дальші секти аж до безконечности.

Собор Світової Ради Церков зїздиться під закликом злуки протестантів і спроби обєднання християн в якусь одну цілість. З підготовчого руху звісно, що в Соборі візьмуть участь 450 світських і духовних делегатів з 39 країн, які представлятимуть 126 некатолицьких церков, отже не тільки проестантів, але теж і православних, які опинилися поза залізною заслоною. Дня 20. липня покінчився у Москві зїзд Російської Православної Церкви зпід большевицької диктатури для відсвяткування 500 ліття незалежности цеї церкви і там запало рішення не брати участи в протестантськім Соборі, хоч багато говорено про співпрацю з протестантами.

Наче передвісником Собору Світової Ради Церков була конференція 330 єпископів Англіканської Церкви в Ламбет (палата архиепископа в Лондоні), якої ухвал не оприлюднено якслід. Це був перший повоєнний зїзд англіканських єпископів, отже матеріялу для нарад було доволі.

Треба зазначити, що змагання до обєднання протестантських церков почалися в 1910 році, отже ще перед першою світовою війною. Тоді відбулася конференція в Единбурґ, в Англії і там засновано „Міжнародну Місійну Раду", яка ще досі існує і яка стала ядром ширшого руху. Місійна Рада звернула увагу на велику різницю в догмах різних сект, які найбільше спиняли змагання до обєднання. Щоб уможливити зменшення терть за догматичні справи, Місійна Рада дораджувала не звертати на них уваги, а глядіти на ці справи, які помагають обєднанню. Одначе модерністичні тенденції серед інтелектуалів не були сприятливі чисто релігійному змаганню. Цим покористувалася Єпископальна (Англіканська) Церква і від себе почала змагання обєднати некатолицькі церкви на основі традиційної подібности. Вона навязала звязки з шведськими лютеранами, старо-католиками в Голандії, Польською Народовою Церквою в Америці, а пізніше з агліпаями на Филипинах. Единбурзька конференція одушевила англіканського єпископа Брента до тієї міри, що за його стараннями відбувся в 1927 р. зїзд протестантських церков в Льозанні, у Швайцарії. Тоді рішено зосередити зусилля в напрямку „віри й дисципліни" і заповіджено нову конференцію в Единбурзі на 1937 р. У переконанні, що оконечно може прийти до якоїсь співпраці з Католицькою Церквою, ініціятори вислали спеціяльну делеґацію до Ватикану. Тодішній папа прийняв делеґацію, заявив свій глибокий інтерес, вказав, що Католицька Церква змаге до обєднання і обіцяв молитися за поширення цеї ідеї.

В минулому році відбулася поновна конференція протестанських церков в Швайцарії і в ній взяли участь теж православні церкви, які мали свої організації поза границями Советського Союзу. Негайно опісля відбулася подібна конференція в Тамімент, у Пенсилвенії, в ній знову взяли участь православні церкви. Саме з останньої конференції появився комунікат, який стверджував глибокі помилки церковних проводів, які привели до розбиття християнства і до взаємного поборювання однієї групи другою аж до винищення. В комунікаті було виявлене щире бажання обєднати християнські церкви з метою рятунку світу від цілковитого духового занепаду. Із згаданої конференції вийшов заклик на Собор Світової Ради Церков, в якому виразно було сказане, що він відноситься до таких людей, які признають Христа як Бога і Спасителя світу.

Вже оце звернення вказує, що ініціяторам Собору йде про засадничу духову єдність християнства, бо лише духова єдність може дати підставу до акції.

Після закінчення останньої конференції в Ламбет появилися твердження навіть серед світських членів Англіканської Церкви, що в теперішньому часі церква повинна перемінити себе на воюючу церкву. Коли ця засада стане підставою нарад Собору Світової Ради Церков в Амстердамі, тоді легко буде обєднати для цієї мети християнські релігійні деномінації, які мають на увазі боротьбу з бежбожництвом, без огляду на догматичні різниці.

ГРОМИ І ПРОБЛЕСКИ

В останніх днях іде в Австрії голосна сварка; а всьо через Америку. Привід до цього дало підписання у Відні двосторонньої умови поміж Австрією і Злученими Державами про переведення в Европі помочі на основі Пляну Маршала. Австрійські комуністичні ступайки, яких покровителі весь час саботують складення договору про дійсну незалежність Австрії, розкричалися, що переведенням американської помочі для Австрії перейде цей край в залежність від Америки. Цю залежність добачують у тому, що Зл. Держави хотять знати, як Австрія спожиткує жертвовану поміч, та що вона застерегла собі самій ужиткування маленької суми для Австрії з тих прибутків, що їх Австрія одержить з продажі дарованих дібр. Незважаючи на те, в краю їх патрона нема що їсти, ганьблять Америку теж і за те, що між такими цінними подарунками, як пшенична мука, чи товщ — є теж і кінське мясо.

Висміваючи попросту такі заміти, як цей про кінське мясо, — противна сторона заявляє зовсім льояльно: чи можемо ми брати за зле американським податковцям, коли вони хотять знати, що діється з їхніми дарами? Прецінь вони мають демократичне право наглядати свій уряд і вимагати від нього звідомлення. А як міг би американський уряд таке звідомлення дати, якщоб не застеріг собі права вгляду в господарку цінними дарунками своїх людяних громадян?

На ділі — Австрія живе вже від років з податкових грошей американців. Знов же дарунки, що прийдуть по пляну Маршала мають їй послужити джерелом для осягнення засобів на розбудову промислу, на направу воєнних шкід, а навіть і післявоєнних, як — придбання машин для заводів на місце тих, що їх розмонтували й вивезли східні оборонці, що так набиваються тепер за те, щоб нові американські дарунки не принесли шкоди тій бідній Австрії. Ця американська допомога таки зовсім показна, бо от від квітня до кінця червня ц. р. прийшло для 7-мільйонового населення Австрії товарів на суму 38 і пів мільйона долярів, отже рахуючи на кожного мешканця — цієї допомоги далеко більше, як для кожної іншої скромненької великої держави. І що приходить вона зовсім даром, коли для інших держав це здебільша позички.

Чи австрійські комуністи не добачують цього?

Вони добре бачать і знають та відчувають навіть на собі діяння Пляну Маршала. Але вони захвалювали Плян Молотова, який ніби-то не загрожував би політичній самостійності Австрії... Та австрійці кажуть, що Совети тому так журяться загрозою для Австрії з боку Америки, бо хотіли б її самі взяти під свою особливу опіку! Міністер заграничних справ д-р Грубер, сказав недавно на зібранні промисловців, що без американської помочі стала б Европа „муштровою площею для комуністичної доктрини".

(Докінчення на стор. 3-тій)

Національний „ухил" Югославії

Маршал Тіто виявив непослух супроти Москви і за це його прокляла найвища комуністична установа — „Комінформ", — як „еретика". Для кожного, що знає політику большевицької Москви супроти неросійських народів, поява „ухилів" серед комуністів у державах за „залізною завісою" є нормальна і неминуча. Особливо ми — українці — могли бачити цілу низку ухилів від московської правовірности серед українських комуністів. Яка причина цих ухилів? Перша й головна причина — це московський імперіялізм і націоналізм, який має в спадщині большевизм від царської Росії. Москва не терпіла й не терпить іншого способу життя й думання, вона все хотіла накинути чужим народам свої звичаї. Ось, примірoм, року 1656 московський цар Олексій Михайлович збирався йти з військом на Білу Русь воювати з поляками. Тоді він видав маніфест до білорусинів, закликаючи їх, щоб і зовнішнім своїм виглядом стали подібні до москалів: Пострижіть ваші чуби („Хохли ваши постріґіте")... Українців на Московщині в той час не визнавали за православних з тієї причини, що у нас був звичай обливати дітей водою при хрещенні, а не понурювати в воді.

Прямування до асиміляції, до одностайности, було на Московщині таке сильне, що московський цар Петро І. 1721 року заборонив друкувати в Києві церковні книги інакше, як це діялося в Москві. Цариця Катерина II. просто вжила слова „обрусеніе", як засобу панування Московщини над поневоленими народами.

Російський націоналізм виявляв себе сильно і в російському революційному русі. Михайло Драгоманів добре показував це в своїх працях. Він писав, що російські революціонери - централісти відомі слова — „пролетарі всіх країн, єднайтеся" — перетворили на — „пролетарі недержавних народів, обрусійте". Так воно й сталося після 1917 року.

Супроти натиску московського націоналізму на поневолені народи почали протестувати також комуністи неросійської національности. Москва завжди уміла причепити цим комуністам назву „націоналістів". (Найстрашніше слово в СССР!) Так „націоналістичні ухили" знаходимо серед комуністів українських, білоруських, татарських, молдавських, казахських, туркменських і т. д. Але — на диво — тільки серед російських комуністів, „націоналістичного ухилу" нема! Просто святі люди, оті московські большевики... В часі між двома світовими війнами памятаємо імена українських комуністів, яких зліквідовано за „націоналістичний ухил": Шумський, Максимович, Річицький, Хвильовий, Скрипник і багато інших були це переконані комуністи, але вони мали той „гріх", що хотіли бути одночасно й українцями. І вони мусіли вмерти.

Захопивши пів Европи після 1945 р. большевицька Москва не змінила своєї політики: все має служити інтересам большевицької Росії. Натиск політичний, господарський, і національний іде по всій лінії. Наприклад, по школах цих народів примусово вчать російської мови і там висить обов'язково портрет Сталіна, а все, що дороге серцю цих народів, викидається або ганьбиться. Через те навіть між комуністами країн за „залізною завісою" росте невдоволення проти Москви. Першою виступила комуністична влада Югославії. Комуніст Тіто вихованець Москви, але він не хоче, щоб Югославія стала звичайною провінцією Сталіна. Тіто хотів утворити разом з Болгарією і Альбанією балканську федерацію, але Москва заборонила, щоб легше командувати над розрізненими народами.

Югославія—це єдина советизована країна в якій нема московського війська. Тіто має добру армію і знає, що це військо буде боронити границь краю, коли б Москва послала в Югославію свої дивізії з Румунії та з Угорщини. Він знає також, що до такої советської інтервенції західні великодержави не були б байдужні.

Після подій у Югославії Москва не допустить ніяких ухилів в інших країнах за залізною завісою. А все ж приклад Югославії дуже показний: він свідчить про те, що не все гаразд в царстві Сталіна. Коли від Москви відвертаються її найвірніші ученики — комуністи, то що казати про настрої не-комуністів?

„Націоналістичний ухил" у Югославії — це доказ слабої позиції Москви в тих країнах, які вона захопила після Другої світової війни.

П. В.

ІВАН КРАВЧЕНКО. Авторські права застережені.

ЧОРНИЙ ВОРОН

(ПРАВДА ПРО СССР)

Всім мученикам і незчисленним жертвам комунізму — присвячую.
Автор.

9)

У відповідь на це, влада зорганізувала ЧОП (частина окремого призначення) і ВЧ (винищувальна чота). Ці, озброєні пістолями, рушницями і кулеметами, полювали за месниками, які вдень ховались в лісах і ярах, а вночі полювали на всіх ворогів селян.

Коли в селян значно пограбованих владою „робочих і селян" увірвалося терпіння, тоді вони самі перебили продагентів і продбанду, і озброївшись вилами, лушнями, косами, саморобними списами, ціпами, кийками, а деякі рушницями і дробовиками, рушили тисячними натовпами на „братів пролетарів", що захищали пролетарську революцію.

Найбільше повстання на півдні України було в липні, серпні 1920 року, в якому, до речі, автор сам брав участь, бувши юнаком.

Ці неозброєні і неумуштровані повстанці-селяни були неабиякою загрозою для комунізму, такою загрозою, перед якою ЧОП і ВЧ тікали без жодного пострілу.

Щось жахливе і грізне було в косах, вилах, лушнях, кийках і саморобних списах селян, котрі густими лавами, як та сарана, йшли степами на місто нищити комуну.

Поміж повстанцями знайшлись бувщі вояки першої Світової Війни, котрі розумілись на муштрі. Знайшлись фельдфеблі, унтери, але на цю всю масу повстанців знайшлось тільки два офіцери військового часу, котрі вже в степу, на марші, очолили весь цей рух, розподілили на полки, батальйони і т.д. і зразковими лавами повели в наступ... Тоді вся та зграя, що називала себе „владою" і „Червоною Армією" втікла Північно-Західнм шляхом, підпалюючи на свойому шляху хутори і села.

Через пару місяців червоний навал Москви роздавив цей „білий рух". Знову Чека і „Чорний ворон", ім'ям революції розстріляти, реквізиції, конфіскації, новий продзиск, грабування, руйнування і знову кров, сльози чесних тружеників, котрі не могли байдуже дивитись на те, як банди злодіїв та ледарів-голоти, грабували їх працю, политу кровавим потом мозолистих рук.

Роки 1917-1921, — роки повної руїни, роки грабувань і повного розгулу кримінального елементу розгулу лумпенів-голоти!

Хто з тих, що залишились живими на моїй многострадальній Україні напам'ятає їх, тих років, в котрі від горя людського стогнала земля!

І тоді, коли ті 10-15% лумпинів і злодіїв грабували і розстрілювали „іншу контрреволюцію", коли ті 10-15%, дні і ночі тероризували, „рештку" 85-90%, взявши повну владу над ними з правом карати й милувати, тоді в „Центрі" зграї в Москві, в Кремлі, задоволені ходом революції, політичні авантурники начолі з Леніном святкували пермогу.

Мелодії комуністичного Інтернаціоналу „вставай прокляттям... і... до основання ми зруйнуєм.." дали себе в знаки.

Дійсно, вони цілком заслуговували того, щоб не тільки прокляти їх отих ледарів, п'яниць, злодіїв і повій, — отих паразитів на здоровому тілі чесних тружеників, вони заслуговували на більше... Вони з перших своїх кроків проклятi Богом і народом, принесли такі руїни Україні, що і до нині нарід гине в злиднях, і при їх пануванні той нарід ніколи не усміхнеться щасливою, радісною усмішкою.

В ті часи, куди не кинеш оком, на що не глянеш, на всьому побачиш печатку їхньої руйнуючої „до основання" руки: всі великі і малі фабрики, — щоб вони не виробляли — були до ґвінтика пограбовані: весь залізничий та водний транспорт зруйнований, знищений...

Село перший раз в житті втратило любов до землі, до праці над нею. Та й для кого і для чого треба був длубатись в землі? Для тих паразитів? Для отих повій, голоти, злодіїв і крадіїв? Для них? Для тих, що приходять і грабують, заявляючи, що воно належить тільки їм, бо на те Ленін дав їм право, бо тільки за це вони проливали свою кров?

Прийшов час, котрий доводить, що хто дні і ночі трудився, хто не досипляв ночі, хто не доїдав сам, а працював, не покладаючи рук, дбаючи про те, щоб його господарка росла і міцніла є самі собі закляті вороги, — найбільші в світі дурні.

(Дальше буде).

Е. Більський.

Історія одного переселення

Виселення українського населення з Холмщини, Підляшшя і Лемківщини, про яке повідомляла наша преса в минулому році, сьогодні належить уже до історії страждань українського народу.

На сьогоднішній день призбиралося вже чимало відомостей про це переселення, які дають нам більш-менш одноцілий образ трагедії нашого народу.

Річ ясна, що усі відомості, які ми маємо, є дуже скупі і що головне — ще не вияснюють вони вповні дійсних мотивів сьогоднішніх панів ситуації на Сході Европи, що спонукали їх піти на таке масове переселення, яке будь-що будь, не приспорює їм, ані чести, ані слави.

Протягом існування Версальської Польщі Комуністична Партія Західної України (КПЗ — пізніше влучена до ППК — Польської Партії Комуністичної) стало вживала в своїй пропаганді сильного аргументу у боротьбі за свою популярність в масах, що мовляв, яка б, крім большевицької, влада не прийшла на ці землі, вона ніколи не спроможеться розв'язати тут заплутані національні проблеми. Лише большевики, зі своєю сталінською „дружбою народів", зуміють зробити так, що тут мешкатимуть в братній згоді і українці і поляки і жиди і жодна нація не відчуватиме національного утиску, бо так є, мовляв і на великих просторах Совєтських Республік.

І що ж зробили большевики з приходом на ці землі? — Те саме, що зробив Гітлер з тирольськими німцями, волинськими „фольксдойчами", семигородськими і балтійськими німецькими колоністами, і іншими „дойчами" в Европі, переселюючи їх до Райху, а викидаючи рівночасно з території Німеччини усіх ненімців. „Премудрий і любимий вождь усіх народів" знайшов, очевидно, гітлерівський спосіб розв'язки національних проблем геніяльним і усунув з території УССР і БССР усіх поляків, а з Холмщини, Підляшшя і Лемківщини всіх українців... Очевидно, згідно з „найдемократичнішими засадами", він цілком не поцікавився при цьому ані думкою, ані бажанням місцевого населення, для „визволення" якого з панської неволі „непобідима червона армія" в 1939 році розпочала відому воєнну авантуру.

Усе-ж, мусимо сказати, що саме порівнання большевицьких методів з гітлерівськими випадає всеж таки на користь німців. Як-ні-як, але Гітлер забирав з Волині, Семигороду, Бесарабії й Буковини німецьких колоністів, що ще не так давно, за пам'яті наших батьків прийшли з колонізаційними замірами на чужі їм, українські землі і нині раді були зпід большевицького режиму втікати і повернути на рідну їм німецьку землю.

Сталін з польським Берутом взялися виселювати з українських земель їх віковічних автохтонів і фактичних володарів — українців.

Знаємо, що большевицькі політруки серед нашої заокеанської еміграції в ЗДА і Канаді висувають твердження, що, мовляв, Сталін своєю переселенчою політикою бажав припинити віковічний спір, що існує межи поляками і українцями на західних українських землях. Вістки, які продираються до нас з-за залізної заслони вповні заперечують це твердження. Навпаки, є підстави твердити, що Москва усякими способами старається підсилювати взаємний національний антагонізм на наших землях і що саме є надія, що це виселення на довший час унеможливить добросусідське співжиття між українцями і поляками, була не послідним аргументом, що спонукав Політбюро піти на це виселення, задля засади — „ділі і пануй". Не можемо на цьому місці не згадати, що взаємне винищування поляків на Волині і українців на Холмщині і Підляшші в 1943/44 роках розпочали, як про це маємо тепер точні відомості власне спеціяльні десантні відділи московського НКВД.

Обставини, які заіснували на Холмщині і Підляшші, приходом туди большевицької влади, були дуже важкі для нашого народу. Сейчас в 1945 році большевики проголосили „добровільну репатріяцію" українського населення на схід. Є щось більш, як іронічне в цьому кличові „репатріяції": українських холмщан і підляшан, коли їх, правних посідачів-господарів їхніх прадідівських земель змушено „репатріюватися" в чужу і невідому їм московську територію на сході.

Є річчю певною, що акція переселення сотень тисяч українського населення Холмщини, Підляшшя і Лемківщини не могла відбутися без рішення самого Кремля, що був і є завсіди дуже чулий на брак людської робочої сили в безконечних таборах „неісходимого Сибіру". Коли Москва безоглядно перевела це переселення, то очевидно тільки тому, що нашим землякам була призначена інша, їм невідома роля у великому всесоюзному пляні міграції народів, який переводиться тепер на території цілого Радянського Союзу.

Ці переселенчі пляни Кремля зустрінулися з бажаннями поляків і то не тільки тих, яких репрезентує нині ставленик Комінтерну — Берут, але і тих, які ще й сьогодні діють у польському підпіллю, чи за кордоном.

Тому, в часі згадуваної вище „репатріяції" українського населення на схід, польська сторона зробила усе можливе, щоби примусити українців тікати за Буг. Натиск на виявлення цієї „доброї волі" йшов офіційним шляхом, за допомогою НКВД і його експозитури у Польщі „УБ" (Уряду Безпеки), але головно — методами безпосереднього терору, стосованими підпіллям. Ідеальна співпраця позначилася тут між польським католицьким клиром і підпіллям, офіційним „УБ." і московськими „репатріяційними" органами, які не нехтували ніякими засобами, щоби примусити українців залишити батьківщину. Про ці відносини яскраво свідчить лист з Підляшшя, який дістався до наших рук.

„Ми взяли шлюб в костелі — пишуть нам в цьому письмі — бо не було іншої ради, тому, що нам казали, або виїхати на Схід, або ж перейти на їхне. Хто виїхав, то пише, що рад би вернутися, а тих що залишилися, мучили різними способами так довго, заки не пішов до костела... І так, як що хто женився, і то не тільки поляк з українцем, але й обоє українці, або ж хтось вмер, або хрестив дитину, то мусів іти до костела. Церкву що була в Ш. (свідомо пропускаємо місцевости і прізвища) забрали на костел, а капличку на цвинтарі спалили. Народ пішов, куди його силою змусили, але в серці своєму дальше тягнув до свойого, рідного. І так, наш тато сказав, що не піде на поляна, нехай роблять що хочуть. То як був шлюб його доньки Ольги, ксьондз сказав, що не дасть шлюбу так довго, заки батько і мати не прийдуть до костела. Тато відповів, що нехай не дає шлюбу, люди живуть і без шлюбу і все одно не пішов з мамою до костела. Тоді ксьондз дав шлюб, а в ночі прийшли до тата з лісу і сказали, що мусить заплатити кару 15,000 злотих, або ж іти геть до Росії... Тато відповів, що немає стільки тисяч, нехай беруть корову, а до Росії також не поїде, бо тут його батьківщина. Тоді прийшли другий раз, тата не було дома, а маму важко побили, потім казали, що застріляють, вже й карабіни поздіймали. Мама стала страшенно кричати і зімліла, а пізніше зробилася як непритомна. Мене побили разом з мамою, бо я схопила її за шию і боронила. Майже добу була мама непритомна, тепер чується дещо краще, але здоров'я все одно не має".

Згідно з неточними даними, які ми тепер маємо, в часі „репатріяції" 1945 року виїхало на схід около 60% українського населення Холмщини і около 30% підляшан.

Масове виселення українського населення на Захід наступило в 1947 році. Виселення це перепроваджувано в той спосіб, що українцям на декілька днів наперед заповідалу приготовитися до від'їзду.

(Докінчення на стор. 4-тій)

Звернення З. У. А. Д. Комітету до Американсько-Українського Громадянства

Американські Українці:

Конгрес Злучених Держав ухвалив закон про допущення до З. Д. 205,000 скитальників. На основі цього закону до Злучених Держав буде допущено стільки скитальників з поодиноких національних груп, для скільки їхні земляки в Злучених Державах забезпечить бодай на перші тижні мешкання та зобовяжуться допомогти їм у підшуканні праці.

Цей великодушний і шляхотний крок нашого Конгресу і нашого Уряду ставляє перед нами, американськими українцями, дуже важке, але дуже велике завдання: Якщо ми усі з великим зрозумінням та великою жертвенністю поставимося до тієї справи, упродовж двох років зможе приїхати до З. Д. около 50,000 українських скитальників. Коли ж ми байдуже поставимося до тієї справи, цих около 50,000 нещасних наших братів і сестер остане дальше в нужді і голоді у таборах Німеччини й Австрії, де їх чимраз скорішим темпом винищує туберкульоза і де над ними постійно висить смертельна небезпека.

Американські Українці:

Знайдення мешкань та праці для приблизно 50,000 осіб це велике і дуже важке завдання. Таке велике завдання ще ніколи не стояло перед американськими українцями. Цього завдання не в силі виконати ні Злучений Американсько-Український Допомоговий Комітет ні інші американсько-українські допомогові організації, коли їм з найбільшим зрозумінням не допоможе загал американських українців, коли їм не допоможе кожна американсько-українська родина у Злучених Державах. Наш Уряд дав нам можність рятувати наших братів і сестер, але цей труд мусимо ми самі виконати, бо ніхто за нас цього не зробить.

Нище подаємо аплікаційно-друк, на якому треба вписати Ваше імя, Вашу адресу та заподати, чи Ви можете тимчасово примістити у себе тільки одного скитальця чи цілу родину, та чи Ви хочете допомогти знайти працю для скитальника, якого приймете.

Якщо Ви уже вислали якійсь скитальчій родині чи особі афідевіт, або нотаріяльне зобовязання, напишіть на відворотній сторінці цього друку, що Ви зобовязуєтеся приняти до себе якраз цих скитальців і напишіть їх імена і прізвища. Виповнені друки треба негайно переслати до Злученого Американсько-Українського Допомогового Комітету на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.,
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

Апелюємо до доброго серця та до християнських і патріотичних почувань усіх американських українців. Не відмовте Вашої допомоги, візьміть цей обовязок на себе, виконайте це добре християнське діло.

Подумайте: Ваша допомога вирятує здоровя а правдоподібно і життя одній українській родині та дасть їй можність почати нове, краще життя. Чи для такого доброго, християнського і патріотичного вчинку не варто понести трохи труду?

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

HOUSING AND EMPLOYMENT REGISTRATION

1) City .... State ....
2) Your Name ....
3) Your Address ....
(Street number and zone)
4) Your occupation .... Single, Married or Widowed ....
5) How many children or dependents have you? ....
6) Would you accept a man, woman or family of .... children of the new immigrants for a temporary lodging? ....
7) Would you help them to find any kind of employment in your locality ....

Просимо витяти цей бланкет, виповнити його чітко та негайно переслати до:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

Зробіть це зараз, та дайте змогу одній Українській родині почати нове життя.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет.

ГРОМИ І ПРОБЛЕСКИ

(Докінчення зі стор. 2-гої)

Невеличка горстка тих комуністів в Австрії. Але все ж таки колись тут виступили прилюдно під омофором своїх покровителів у Відні. Коли парлямент радив над законом про охорону молоді, яких дві сотні „комсомольців" з заводів опанованих Совєтською окупацією почали голосно демонструвати перед будинком нарад. Три чверті години мозолилася поліція заки їх відсунула на другий бік вулиці, при чому були й потурбовані. До демонстрантів, що зібралися у Фольсгартені („людовому городі") вийшов комуністичний посол Фішер, назвав ужиття поліції „безличністю" й візвав молодців, щоб готовилися, у своїх заводах, на кращий виступ. Тому, що на основі парляментарного правильника послам не вільно втрявати у публичні згромадження, президент палати, уважав за потрібне пригадати ці постанови під кінець засідання, що очевидно відносилося до комуністичного посла Фішера.

Червоною плахтою для комуністів являються скитальці в Австрії. Недавно подала тутешня комуністична газета, що навіть офіційна московська „Правда" нарікає за нас на Австрію в артикулі п. з. „Австрійські фашисти й їхні покровителі". Кажеться там, що англо-американська окупаційна політика хоче з Австрії зробити бастіон світової реакції і привела австрійські правлячі круги до того, що вони передержують велике число фашистських утікачів, що прикриваються етикетою „переміщених осіб" і ведуть пропаганду проти мира й демократичних сил. Для цькування проти скитальців добрі всі засоби, навіть явна брехня обрахована на безкритичну масу. Згаданий австрійський часопис „Тирольська Нова Газета" подає (ах, ті „Новости" вже нам боком лізуть!), що місто Клагенфурт у Каринтії видаткувало на Д-П в 1947 році два з половиною мільйона шілінгів, щоб дати тим Де-Пі до розпорядимости велику кількість харчевих засобів. Одночасно вираховує газета, що за ті гроші можнаб виживити продовж чотирьох тижнів 13 тисяч „недоживлених" клагенфуртських малих дітей, або вибудувати 80 помешкань для потребуючих жителів. Тимчасом скитальці навіть по таборах платять за свої харчі точно такі самі ціни як австрійці. Але робота зроблена. Необзнакомлений загал може думати, що скитальці може дійсно харчуються коштом австрійців ще й задармо.

Тому, що скитальці просто рвуться, щоб відти вступитися; вичитують „Свободу" щоб уже раз принесла подробиці іміграційного закону; подивляють акцію американських українців під проводом З. У. А. Д. К. при помочі якого вони стараються облегчити перші початки нових імігрантів; захоплюються покликами преси, особливо „Свободи", щоб свої рідні й чужі слали афідевіти з призначенням для українських скитальців. Інша річ, що ми ще не читали про наслідки тих акцій і покликів, а з практики замічаємо, що тепер навіть дехто з таких цофається, що зразу розшибався над долею скитальців. Коли б тільки не вийшов у нас, як це часто бувало, соломяний вогонь, бо направду, що шкода людей.

Якщо б поставити інших на наше місце, то під напором таєї непевности тут і відтам, вже давно „спустились би на дно". Ми ж маємо поміж собою скитальців різних народів, але в ніяких не бачимо тієї життєвої сили, що в нас. Це не самохвальба. В цьому утверджують нас і вісті по українських часописах за Океаном, яке життя вносять деякі нові імігранти (ті, що вміють і можуть). Навіть і тепер, де вже кожного опанувала гарячка швидкого виїзду, де кожному таки направду — дослівно треба боротися за грінку хліба, українські скитальці таки проявляють якісь вищі змагання. У товариствах, дарма, що раз-у-раз вони поменшуються, бо частина скитальців таки виїздить то до Канади, то Аргентини, чи Бразилії, а трохи й до З. Д. А., все таки хоч слабо, пульсує навіть культурне життя. В Зальцбургу відбулося велике свято „300-ліття Української Національної Революції 1648 р.", що стягнуло неімовірну скількість учасників (понад тисячку); тамже відбувся заходом тов. Українських Політичних Вязнів „Вечір у честь О. Ольжича Кандиби", поета й ученого — мученика; в Інсбруку тов. Українських Ветеранів уладжує кожного тижня високого позему виклади; студентська організація зорганізувала два літературні вечорі, де на одному з них виступали початкові молоді письменницькі сили, а на другому, призначеному головно для чужинців, читали переклади в німецькій мові Косача і Клена. Школи протривали до кінця шкільного року завдяки терпеливій праці вчителів, що вчили кілька місяців неоплачені. Це певне, що доки тут залишиться бодай жмінка скитальців, то не зважаючи на що раз важчі злидні й політичні страхіття, вони будуть піддержувати світло українського духа.

Х.

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Филаделфія працює без перерви для акції У. К. К.

Филаделфійський Відділ Українського Конгресового Комітету не оглядаючись на гарячі літні місяці, проводить вперто й послідовно свою працю в кампанії за здобуття 50-тисячного фонду на політичну акцію У. К. К. Заслуга в цьому належиться в першій мірі цим громадянам, які всіми силами попирають ініціятиву свойого Відділу, які що два тижні сходяться, щоб всесторонно обговорити методи акції. Гурт свідомих і жертволюбивих филаделфійських громадян з кожним днем більше і гордо держить Филаделфію на першому місці у збірковій акції. Це тому, що вони розуміють важність та потребу праці, яку започаткував У. К. К. під теперішню пору. Вони розуміють, що настав небувалий в історії момент, якого не можна прогавити, коли йде про визволення українського народу з московсько-большевицької неволі.

Чергові дво-тижневі сходини нашого Відділу відбулись дня 23. липня. На сходинах цілий ряд бесідників висвітлив потребу сталого забезпечення У. К. К. в потрібні фінанси аж до часу осягнення наміченої мети — визволення України. Створено пропагандивну Комісію, якої завданням є між іншим, пропаговання серед громадянства, творити сталий „Національний Фонд", який буде опиратись на сталих місячних вплатах не менших від одного доляра. Ця справа буде докладно обговорена на сторінках нашої преси.

Треба замітити, що до співпраці в цьому напрямі приступило кілька нових імігрантів, які навіяні подихом рідної землі, зі запалом взялись до праці, бо вони знають краще від нас, страждання нашого народу й непевність завтрішнього для соток тисяч наших братів на скитальщині.

„Рятуймо нині палаючу в огні боротьби Україну, бо завтра буде запізно", кажуть вони. І дійсно жаден українець чи українка, які вірять в Бога і Правду і мають людські почування, не можуть сьогодня стояти осторонь і безчинно приглядатись, як серед голоду, нужди, надлюдських страждань і тяжкої праці в сибірських тайгах, гинуть мільйони однокровних наших братів. Обовязком кожного з нас включитись у позитивну працю для освободження свойого народу.

Не можемо теж поминути започаткованої праці серед наших бизнесменів і професіоналістів, між якими веде перед наш громадський діяч п. Роман Карбівник. Починаючи збірку між бизнесменами він наперед зложив від себе $100, щоб засвідчити гідним наслідування прикладом та щойно тоді звертатись до других по жертви. Як вже було проголошено, за його прикладом пішли п. М. Насевич і син та п. М. Дармограй, які теж зложили для У. К. К. по $100. Мусимо додати, що п. Карбівник не дорівнює своїм фінансовим станом іншим бизнесменам, які на жаль ще досі не відгукнулись. Та ми віримо, що ніодин бизнесмен чи професіоналіст українського походження не остане позаду, якщо зараховує себе до української громади.

Через п. Карбівника зложили на сходинах свої жертви: Драм. Кружок ім. Лесі Українки $50; Олекса Яремко $25; Ілько Савчин $25; д-р Павло Дубас $10; Осип Єлечко $10.

В кожній місцевости З. Д. П. А., де є більше скупчення громадян українського походження, все знаходиться відповідна скількість свідоміших громадян, які можуть освідомити загал та повести відповідну працю. Филаделфійський Відділ закликає українські громади вступати в його сліди:

Беріть ініціятиву в свої руки, закладайте відділи У. К. К., держіть контакт з Централею У. К. К. в Ню Йорку, вплачуйте сталі місячні датки на політ. фонд У. К. К. та переконуйте про потребу творення такого фонду всіх українців вашої місцевости.

Коли ми всі віддано та з вірою візьмемось до цього діла, будьмо певні, що дуже легко переможемо всякі труднощі й осягнемо намічену ціль. Тоді кожний з нас матиме миле та гідне свідомого горожнина почування, що він теж положив свою цеголку при будові найбільшого Народнього Храму — Вільної України.

За Управу Филаделфійського Відділу У. К. К.:

М. Стефанів, голова;
М. Мадай, секретар.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Тов. „Дністер", Ню Йорк. — Прапор справив член Микола Поліщук, ленти Михаліна Мельник.

Історія одного переселення

(Продовження зі стор. 3-тої).

Теоретично вільно було брати зі собою усе рухоме майно, живий і мертвий інвентар. Річ ясна, практично це було неможливим, бо ж перевезення майна до збірного пункту біля залізниці мусіло відбуватися в один день і власними засобами виселенців. Дехто з українців, головно бувші члени комуністичної партії, сподівалися, що виселеня не буде їх торкатися й то ставили спершу пасивний, а потім і чинний спротив. Та це їм не помогло. Служба Безпеки Варшавського уряду перевела численні арешти серед місцевого українського населення, щоби стероризувати маси і примусити їх до беззглядного послуху. Большевики є мистці в справах керування масами терором, отже нічого дивного, що виселення пройшло згідно з пляном згори.

Польське населення при цьому не тільки не співчувало виселюваним, а навпаки, словом і чином старалося погіршити стан українських виселенців. Розповсюджувано чутки, що виселенців везуть туди, „куди Гітлер вивозив жидів", то ж знову що усіх українців вивезуть на острів на Балтійському морі і залишать їх там на голодну смерть, або ж попросту повкидають в море. Не диво, що про ці обставини пишуть нам: „коли наш транспорт заладований був уже на потяг, то зібралися усі поляки, щоби почути, як ми будемо плакати за нашою Батьківщиною. Але ніхто з нас не заплакав, бо ми виплакалися дома, і тепер плачемо, як повлазимо в бур'яни, на землях „одзисканих", куди нас привезли. А коли наш транспорт рушив зі стації де нас заладували, то наші хлопці ще й заспівали своїх пісень...' Взагалі, виселення перепроваджувано серед умов, про які польський журналіст Єжи Бельскі пише, що воно „було запереченням людських і Божих прав".

Сейчас після вивезення українців кинулося місцеве польське населення грабувати рештки майна, залишеного в хатах і в полі. Грабунок цей відбувався в такий безсоромний спосіб, що навіть Варшавський Уряд був змушений в багатьох випадках покарати винних суворими карами.

Залишене майно — земля зі збіжжям, мешкальні і господарські будинки перейшли на власність держави, яка мала замір оселити на цих землях польських осадників з місцевого люмпенпролетаріяту, який осів на цих землях за часів Версальської Польщі чи зі спроваджуваних з етнографічних польських земель поселенців. Плян цей до цього часу не був реалізований. Причини невдачі дуже добре характеризує письмо поляка, що був поселений на наших землях і тепер уже залишив свої колонізаційні заміри. (Переклад з польської мови).

— „Лист писаний дня 8. вересня 1947 року. В перших словах нашого письма нехай буде прославлене ім'я Ісуса Христа! (Нех бендзе похвальони Єзус Христус!) Сподіваємося, що Ви наше письмо отримаєте і нам відповісте, а ми пишемо до Вас цих кілька слів, що ми є живі і здорові, та чи довго так буде — не знаємо, і чи будемо жити — також не знаємо, бо ми уже є на іншій, українській землі, по тих українцях, що є виселені. Це є 60 кільометрів від нашого дому. Однак нам тут не є добре, бо українці жахливо мстяться за свою кривду, палять села, щоби нікому не дісталися. І так, на свято Зеленої Матери Божої в одну ніч спалено чотири села: Кривовільна, Розбитівка, Матяшівка і Межилісся. Нас в цей час не було дома, бо ми в цей час були в свойому родинному селі Бордзілувце і як довідалися, що села горять, то думали, що уже по нашій праці, однак дякувати Бога, нас ще не спалили, а що дальше буде — то не знаємо, бо не спимо по ночах, тільки сидимо у вікні і виглядаємо, чи хто не йде... Не знаємо, що маємо робити, шкода нам кидати, бо тут добре могло б бути: маємо 10га землі орної, добрі будинки, мешкальні і господарські, хата з двома покоями і кухнею, клуня з двома токами, шпихір, обора, стайня і інше..."'

Закінчення цього ж письма писане цією самою рукою та іншим олівцем і в інший час:

„Тепер хочемо Вас сповістити, що ми є уже знову на своїй землі, тому що немає нам чого більше шукати на українських землях, бо можуть прийти українці і винищити усіх, як це було у багатьох випадках. Тому від 10. вересня ми покинули українські землі і прийшли додому. Пишіть нам на стару адресу..."

І так, після кількох невдалих спроб заселити покинуті українські землі — Варшавський уряд наразі занехав своїх колонізаційних плянів і землі ці стоять до цього часу пусткою, необсіяні, хати і господарські будинки руйнуються місцевим польським населенням на опал. Збіжжя зібрав Варшавський уряд наказними робітниками, однак в осені 1947 року залишив землі необсіяні. Москва не виявляє ніякого заінтересування щодо загосподарення залишених земель. Навпаки, останні чутки подають, що над Бугом розпочали большевики будову оборонної лінії — подібно як і над лінією Одра-Найса, і що у зв'язку з цим плянують большевики виселити з прикордонної смуги — над Бугом рештки залишеного тут і польського населення.

Большевики докладно орієнтуються, що виселення Холмщан, Підляшан і Лемків було річчю дуже непопулярною серед широких мас української нації, тому, згідно з засадами сталінської діялектики — стараються вони останніми часами пересунути вину за виселення на когось іншого, в цьому випадку на польський варшавський уряд. Згідно з вістками, які продираються до нас із-за залізної заслони, зарядили большевики останньо слідство в справі „нелюдяного способу переведення виселення" розповсюджуючи в цьому самому часі поголоски, що Кремль не був належно поінформованим про це виселення і що це виселення сталося без його згоди.

В останніх місяцях Москва вислала на Холмщину і Підляшшя спеціяльні мішані комісії, що мають на місці прослідити справу і знайти винних. Ми ані на хвилину не сумніваємося, що винні знайдуться, і що будуть „примірно покарані". Адже це засада усіх тотальних режимів: винищувати свідків своїх злочинів.

Мимо, здавалось би, тотального винищення українського населення а Холмщині, Підляшші і Лемківщині — боротьба за ці землі не закінчена цим виселенням. Наші виселенці на землях Східної Прусії і Помор'я уважають своє перебування тут тимчасовим і вірять твердо, що сповниться внедовзі справедливість — вони повернуться на свою знедолену і покинену тепер батьківщину.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРУКЛИН, Н. Й. — Місячні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 158, відбудуться в пятницю, 6. серпня, в годині 8 ввечір, в У. Н. Домі, 216 Ґренд ул. Просимо всіх членів конче прийти, бо є важні справи до полагодження. — М. Кіт, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 8. серпня, в год. 12:30, у Союзовім Домі. Управа прохає членів прийти на ці збори і полагодити важні справи. Як члени не прийдуть на ці збори, то управа буде змушена сам ці справи полагодити. Рівнож управа просить вирівнати залеглі вкладки та забрати дивіденду за 1948. — В. Пилипів, предс.; М. Семків, кас.; Д. Харкавий, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 8. серпня, в годині 3. пополудні, в своїй домівці, 914 Фринклін Еве. Обовязком всіх членів є прийти на означений час, бо будуть важні справи до обговорення і полагодження. Крім того подаємо до відома, що тепер молодь обох полів принимає У. Н. Союз без лікарських оглядин. Таж користайте з нагоди. — І. Павловський, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 8. серпня, в годині 1. пополудні в домі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є багато справ до полагодження. — Паранич, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. Сокіл, Від. 336, відбудуться в неділю, 8. серпня, в годині 1. пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори, вирівняти свої вкладки. Також маємо важні справи до полагодження. — Г. Степанек, предс.; Г. Кисіль, секр.-кас.; Т. Кальмук, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 334, відбудуться 8. серпня, в У. Н. Домі, в годині 12. Просимо членів прийти на ці збори. Зараз по зборах всі члени нашого Тов. мають піти на пікнік і кожний має купити тікет на пікнік, бо так ухвалено минулих зборів. — За уряд: Н. Задерецький, предс.; С. Морозович, секр.-кас.; І. Жук, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Бр. св. Петра й Павла, від. 102, відбудуться в неділю, 8. серпня, зараз по другій Сл. Божій, в гали церковній, 2280 В. 7. вул. На зборах буде піврічний звіт з діловодства відділу. Просимо численно явитися, бо будуть важні справи до полагодження. — За уряд: Н. Декан, предс.; В. Жук, кас.; Н. Бобечко, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. — Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 8. серпня, зараз по Сл. Божій, в правосл. галі на Нюпорт Еве. Взиваємо всіх члинів прийти і заплатити свої вкладки, особливо ті члени, котрі довгують. — Уряд.

HAMTRAMCK, MICH. — Monthly meeting of Markian Shashkevich, Lodge 94 will be held on Sunday, August 8th, at the Ukrainian Democrat Club, 2376 Grayling St., at 1:30 P. M. — T. Sudomir, Rec. Sec'y.

ПОШУКУВАННЯ

МИРОСЛАВ САМИЦЯ, з села Денисова, пов. Тернопіль, пошукує свого вуйка **БАРТКА ФУДАЛЯ** з містечка Кізлів, пов. Теропіль, котрий живе десь в Шікаґо.

MYROSLAW SAMYCIA,
D. P. 253. Assemble Cetre
(24) Heidenau uber Tostedt,
Krais Harburg, Germany.

ЧАЙКІВСЬКА ЮЛІЯ, з села Доброго Поля, пов. Бучач, пошукує своєї тітки **АНТОШКИ** з роду **СЕМКОВСЬКИХ** і вуйка **ПЕТРА ЧАЙКІВСЬКОГО**, родом з села Доброго Поля, пов. Бучач, котрі живуть в Америці від 1914 року. Адреса така:

JULIA CZAJKOWSKA
1 rue Creuse
Orleans (Loiret) France

ТЕОДОР КУТНИЙ, родом з Озерної, пов. Зборів, пошукує рідного брата **АНДРІЯ КУТНОГО**, котрий в 1936 році жив у місті Ню Йорку.

TEODORE KUTNYJ
39 rue Tudelle
Orleans (Loiret) France

або по ближчі інформації зголоситись на адресу: **John. Dusanenko, 211 E. 105 St., New York 29, N. Y. Tel. TR. 6-2787.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН, ч. 1898. Домагання піратів.

„Де є демон? — запитався капітан.

„Він щез щойно недавно, пане капітане Ґідзел" — відповів священик, о. Павло, по правді.

Коли так, Отче, то я домагаюся Неди за свою жінку" — заявив Ґідзел.

Та коли Ґідзел радісно звернувся до Неди, вона на знак Тарзана, удала, що мліє.